



DANSKE BYGGEØKONOMER BYGGEØKONOMUDDANNELSEN

PROGRAMOVERSIGT*

Dag	Dato KBH	Emne
1+2	19.-20. august 2021	Samarbejde og gruppedynamik (OBS! Internat)
3	30. august	Overordnet virksomhedsøkonomi + Excel (OBS! Kl. 9-19)
4	6. september	Bygherrerådgivning
5	13 september	Projektforløbet – Strukturering og styring
6	20 september	Kvalitetsstyring
7	27. september	Bygherres budget
8	4. oktober	BIM, VDC og IKT-aftaler
9	11. oktober	Risikoanalyse og successiv princippet + Excel (Obs! Kl. 9-19)
10	25. oktober	Budgettering / projektering
11	1. november	Jura – De udbudsretlige regler
12	8. november	Jura - De udbudsretlige regler, fortsat
13	15. november	Jura – ABR 18
14	22. nov.	Rådgivningsydelser i udbudsprocessen
15	29. november	Arbejdsmiljø
16	6. december	Successiv princippet og Totaløkonomi
17	13. december	RE-FM, Real Estate Facility Management
18	10. januar 2022	Totaløkonomi (OBS! Obligatorisk opgave stilles!)
19	17. januar	Bæredygtighed – Myndigheder, love og krav
20	24. januar	Bæredygtighed – Designprocesser
21	31. januar	Kontraktstyring
22	7. februar	Jura – AB 18 / ABT 18
23	21. februar	Jura – AB 18 / ABT 18, fortsat
24	28. februar	Fra udførelse til drift
25	7. marts	Forsikringstyper i byggeriet / Workshop
26	18. marts	Eksamen
27	1. april	Evalueringsdag + diplomoverrækkelse og middag

Alle dage afvikles fra kl. 9-16 med undtagelse af dag 1, 2, 3 og 9 – se program for disse dage

Undervisningen finder sted på**:

Comwell Portside
Alexandriagade 1
2150 Nordhavn

* Programmet er med forbehold for mindre ændringer

** med mindre andet er angivet i program for dagen eller oplyst op til afvikling af dagen

DAG 1 OG 2 – INTRODUKTION OG OPSTART

19.-20. AUGUST 2021

OBS! Undervisningen finder sted på:

Comwell Borupgaard
Nørrevej 80
3070 Snekkerten

Underviser:

Henrik Skovdal
Skovdal Consulting
Ledelse og Organisation



Introduktion og personprofiler

- | | |
|-------------|--|
| 9:00-10:30 | Velkomst og introduktion til foreningen og uddannelsen , herunder gennemgang af uddannelsesforløb og program, præsentation af undervisere.
v. Kalinka Stapput og Charlotte Buch, Danske Byggeøkonomer |
| 11.00 | JTI, gruppers samarbejde og etablering af kursusgrupper |
| 12.00-13.00 | FROKOST |
| 13.00 | Introduktion og tilbagemelding på JTI <ul style="list-style-type: none">• Personlige præferencer• De 4 dimensioner• Øvelser• Tilbagemelding• Refleksion over egne præferencer |
| 18.00 | Afrunding |
| 19.00 | Middag og overnatning |

Samarbejde og gruppedynamik

9:00-16.00

Samarbejde og samarbejdsniveauer

- Gennemgang af teammodel
- Gruppens rammer og samarbejdsnormer

Etablering af kursusgrupper

- Beskrivelse af dagens gruppeprocesser
- Personlige normer i samarbejdet med andre
- Forventningsafstemning

Forventningsafstemning i grupperne

DAG 3 - OVERORDNET VIRKSOMHEDSØKONOMI, REGNSKABSFORSTÅELSE OG REGNSKABSANALYSE

30. AUGUST 2021

Underviser:

Ken Bechmann
Ph.d. i Finansiering
Professor, CBS



Kl. 9.00-16.00

- Regnskabsforståelse
- Regnskabsanalyse
- Nøgletal og vurdering af selskabets robusthed, resultater og værdiskabelse

OBS! Ekstratilbud*

Kl. 16.00-19.00 Introduktion til Excel – for byggeøkonomer #1

*Se beskrivelse sidst i programmet

DAG 4 – BYGHERRERÅDGIVNING

6. SEPTEMBER 2021

Underviser:

Peter Meyer
Bygherrerådgiver
KHR Architecture



Bygherrerådgiverens rolle – opgaver og ansvar

- Hvad er bygherrerådgiverens opgaver?
- Indledende rådgivning
- Rådgivning ved fag-, stor- eller hovedentrepriser
- Rådgivning ved totalentrepriser
- Lejerrådgivning
- Investorrådgivning
- Teknisk bestillerrådgivning – OPP
- Andre ydelser
- **Hvad er bygherrerådgiverens ansvar?**
 - Almindelige betingelser for rådgivning og bistand 2018
- **Organisatoriske konstellationer**
- **Rolle i forhold til øvrige aktører i et byggeprojekt herunder organisering**
 - Bygherre
 - Entreprenører
 - Myndigheder
 - Øvrige interessenter

Fortsættes næste side...

- **Udvalgte vigtige elementer i en bygherrerådgivers projektforsløb**
 - Bygherrerådgiverens forberedelse af projektet
 - Interessent analyse
 - Budget (kort intro – behandles detaljeret på dag 8)
 - Proces- og tidsplanlægning
 - Risk management

DAG 5 – PROJEKTFORLØBET – STRUKTURERING OG STYRING

13. SEPTEMBER 2021

Underviser:

Mogens Bruun Jepsen
Arkitekt MAA
Byggeøkonom mdB



1. Hvad er rådgivning

- Hvad er rådgivning?
- Hvad er en rådgiver?

2. Samarbejds- og aftalegrundlag

Aktørerne:

- Bygherren
- Rådgiveren
- Entreprenøren
- Leverandøren
- Myndigheder
- Interessenter.

Samarbejdsformer:

- Den traditionelle model
- Totalentreprise med ekstern/selvstændig rådgiver
- Totalentreprise med rådgivning (intern rådgiver)
- Bygherre med intern rådgivning
- Partnering (kort orientering – behandles uddybende i et andet modul)
 - Offentlig/privat partnering OPP
 - Nøgletal

Rådgivningsformer:

- Bygherrerådgivning
- Totalrådgivning
- Delt rådgivning
- Underrådgivning.

Aftalegrundlag:

- Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed AB18 (gennemgås ikke)
- Almindelige betingelser for totalentreprise ABT18 (gennemgås ikke)
- Almindelige betingelser for rådgivning og bistand ABR18 (gennemgås ikke)
- Standardforbeholdene
 - Entreprenørernes
 - Rådgivernes

Fortsættes næste side...

Ydelsesbeskrivelserne:

Udarbejdet af Praktiserende Arkitekters Råd (PAR) = Danske Arkitektvirksomheder (DanskeArk), Praktiserende Landskabsarkitekters Råd (PLR), og Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI) i fællesskab eller hver for sig:

- Byggeri og Landskab
- Anlæg og Planlægning
- Byfornyelse. Arkitektydelser
- Produktudvikling. Arkitektydelser
- Arbejds miljørådgivning vedrørende byggepladsen
- Bygherrerådgivning
- Som udført.

Ydelsesfordeling mellem de forskellige rådgivere (grænsesnit):

- Ydelser
- Ansvar
- Forsikring (kort orientering – behandles uddybende i et andet modul)

Honorar:

- Valg af honorarform:
 - Efter regning
 - Efter byggeudgift
 - Fast honorar
 - Blandingshonorar
 - Incitamentsaftaler
 - Tilbud
- Timesatser
- Honorarberegning

3. Projektforløbet

Akkvisition.

Indgåelse af aftale:

- Tilbud på rådgivning
- Bekræftelse af aftale
- Aftaleformularen "Aftale om teknisk rådgivning og bistand"
- Krav om særlige samarbejds- og projekteringsydelser fra de udførende

Rådgivningsfaserne:

- Rådgivning før projektering
- Rådgivning i forbindelse med projekteringsledelse
- Rådgivning i forbindelse med projektering
- Rådgivning i forbindelse med udførelse
- Rådgivning i driftsfasen
- Rådgivning i forbindelse med inventar og udstyr
- Rådgivning i forbindelse med planlægning
- Andre ydelser

Projektstyring:

Hvad skal der være styr på?

- Styringsmodel
- Fælles principper
- Projektorganisationen
- Omfang og indhold
 - Projektmateriale
- Tid
 - Hovedtidsplan
 - Beslutningsliste
 - Udbudstidsplan
 - Byggetidsplan
 - Arbejdsplan

Fortsættes næste side...

- Økonomi
 - Bygge- og anlægsbudget
 - Sagsøkonomi
- Kvalitetsstyring og miljøledelse (behandles på separate kursusdage)
- Personaleledelse
- Kommunikation (behandles på anden kursusdag)
- Risikostyring (behandles på anden kursusdag)
- Aftaler (behandles på anden kursusdag).

Projektledelse, resume:

- Hvad er et projekt?
- Hvad er en projektleder?
- Projektplanlægningsmodeller og -aktiviteter
- Faser
- Egenskaber
- Vilkår
- De 10 bud

DAG 6 – KVALITETSSIKRING

20. SEPTEMBER 2021

Underviser:

Kim Christiansen
Arkitekt MAA
Arkitektfirmaet Kim Christiansen



- Kvalitet som begreb
- Øvelse
- Hvad er grundlaget for kvalitetsstyring?
- Hvor kommer kravene fra?
- Alment teknisk fælles eje
- Kvalitetsstyring i praksis
- Opgave i grupper
- Evaluering og afslutning.

DAG 7 – BYGHERRES BUDGET

27. SEPTEMBER 2021

Underviser:

Peter Meyer
Bygherrerådgiver
KHR Architecture



Gennemgang af budgetmodeller

- Hvilke elementer indgår i bygherres budget for et byggeri?
- Detaljeringsgrader af budget gennem projektløbet
- Prissætning
- Opfølgning på budget

Workshop:

Udarbejdelse af samlet budget som beslutningsgrundlag for opstart af et byggeprojekt.

Inkluderer alle forberedende og væsentlige overvejelser – og begrundelser - herunder eksempelvis:

- Myndighedsmæssige og miljømæssige bindinger
- Markedsforhold – konjunkturer og prissætning
- Entreprisemodel
- Forberedende undersøgelser
- Detaljeringsgrader af budget gennem projektløbet

DAG 8 – BIM, VDC OG IKT-AFTALER

4. OKTOBER 2021

Underviser:

Stig Brinck
Ekspertisechef
NIRAS



- **Hvad er BIM – VDC – IKT?**
Overordnet tilgang til digitalisering og indledning til konteksten
Eksempler på værdiskabelse med digitalisering i alle byggeriets faser
- **Aftaleforhold og jura i forhold til IKT-specifikationer – Ydelsesbeskrivelse – AB – ABR**
- **Roller og ansvar – fokus på projekteringsledelse og IKT-ledelse**
- **Mere i dybden med udvalgte emner**
 - Digital interessant inddragelse
 - Procesmodellering
 - Bygningsmodeller – og deres anvendelse
 - Leverancespecifikation – faseleverancer
 - Aflevering til drift
 - Digitalt understøttet drift
- **Perspektivering – hvor er vi på vej hen?**
- **Forandringsledelse og mindset i en digital verden**
- **Opsummering**
- **Praktiske øvelser og gruppearbejde undervejs**

DAG 9 – RISIKOANALYSE OG SUCCESSIV PRINCIPPET

11. OKTOBER 2021

Underviser:

Ken Bechmann
Ph.d. i Finansiering
Professor, CBS



Kl. 9.00-16.00

- Risikoanalyse og vurdering af usikkerheder
- Successiv princippet – teori og eksempler/opgaver
- Successiv princippet – beregninger i Excel

OBS! *Ekstratilbud*

Kl. 16.00-19.00

Introduktion til Excel – for byggeøkonomer #1

*Se beskrivelse sidst i programmet

DAG 10 – BUDGETTERING / PROJEKTERING

25. OKTOBER 2021

Underviser:

Jens Henrik Birkmose
CEO / Senior rådgiver
Executive MBA / Mediator / Byggeøkonom
Birkmose Consulting ApS



- Introduktion til budgettering
- Entrepriseformer og organisering
- Faseopdelt budgettering
- Omkostningselementer
 - Rådgivningsstudier
 - Bygherreomkostninger
 - Entrepriseudgifter
 - Risiko og uforudseelige

DAG 11 – JURA – DE UDBUDSRETLIGE REGLER (EU-USBUD)

1. NOVEMBER 2021

Underviser:

Peter Fauerholdt Thommesen
Partner, advokat (L)
Viltoft



Introduktion til reglerne om aftaleindgåelse.

Gennemgang af udbudslovens regler om EU-usbud, herunder:

- Baggrund og hovedprincipper
- Afgrænsningen mellem udbudsloven (EU-usbud) og tilbudsloven (nationale usbud)
- Hvem er omfattet af udbudsloven
- Hvilke opgaver skal udbydes?
- Udbudsformerne
- Udvalgelse (prækvalifikation) mv.
- Tildelingskriterier og evaluering
- Forbehold
- Forhandlinger

Undervejs gennemgås cases og opgaver

DAG 12 – JURA – DE UDBUDSRETLIGE REGLER (FORTSAT)

8. NOVEMBER 2021

Gennemgang af tilbudslovens regler om nationale usbud af bygge- og anlægsopgaver, herunder:

- Lovens anvendelsesområder
- Principper mv.
- Udvalgelse af tilbudsgivere
- Licitationshandlingen og forbehold
- Tildelingskriterier
- Alternative tilbud
- Forhandlinger
- Underhåndsbud
- Underretning

Undervejs gennemgås cases og opgaver

DAG 13 – JURA – ABR 18

15. NOVEMBER 2021

Underviser:

Steen Hellmann
Partner, advokat (L)
Viltoft



- **Rammerne for rådgivning – ABR 18 generelt**
 - Rammerne for rådgiveraftalen
 - Væsentlige ændringer i ABR 18
 - Rådgivningens former
 - Rådgiverfuldmagten
- **Rådgivers ydelse**
 - Ydelsesbeskrivelserne
 - Forpligtelser ift. økonomi (budgetansvar)
 - Tidsfrister
- **Honorar – muligheder for ekstrahonorar**
- **Rådgiveransvar**
 - Projektansvar
 - Tilsynsansvar
 - Forsinkelse/dagbod
- **Ansvarsforsikringer**
- **Standstning, udskydelse, ophævelse**
- **Tvister**

DAG 14 – RÅDGIVNINGSYDELSER I UDBUDSPROCESSEN

22. NOVEMBER 2021

Underviser:

Ronny Niemann
Kvalitetschef
C.F. Møller Architects



Læringsmålet for dagen er, at deltageren skal:

- Få et overblik over den samlede udbudsproces og de aktiviteter den indeholder
- Kunne forstå de rådgivningsopgaver der typisk påhviler en rådgiver ifm. Udbudsprocessen
- Opnå overblik over et udbudsprojekt og de dokumenter det indeholder
- Opnå forståelse for rollen som tilbudsgiver (Rådgiverudbud)
- Opnå forståelse for rollen som udbudsrådgiver
- Opnå kendskab til "udbudsdokumenter"

DAG 15 – ARBEJDSMILJØ

29. NOVEMBER 2021

Underviser:

Anne Marie Hinke
Arbejds miljørådgiver
EKJ Rådgivende Ingeniører



Arbejds miljøets udvikling

- Rammerne for styring af arbejds miljøet
- Lovgivning
- Parterne
- Kulturen

Ansvar

- Bygherren
- Projekterende
- Entreprenør
- Myndighederne
- Arbejdsgiveren

Håndtering og dokumentation af arbejds miljøet i byggeriets faser

- Logbog
- Plan for sikkerhed og sundhed
- ByggeSagsBeskrivelsen
- Sikkerhedsrundring
- Journal/Liste

Cases og opgaver vil være end del af undervisningen

DAG 16 – SUCCESSIV PRINCIPPET OG TOTALØKONOMI

6. DECEMBER 2021

Underviser:

Ken Bechmann
Professor, CBS
Ph.d. i Finansiering



- Opsamling på / diskussion af successiv princippet
- Totaløkonomi – teori og eksempler / opgaver
- Totaløkonomi og følsomhedsanalyser – beregninger i Excel

DAG 17 – RE-FM, REAL ESTATE FACILITY MANAGEMENT

13. DECEMBER 2021

Underviser:

Markus Lampe
Arkitekt MAA, dipl. Ing.
Lampus.info



- **Introduktion**
- **RE-FM (Real Estate Facility Management) begrebet**
 - Litteratur, FM-begreb / FM-opgaver, herunder drift / Space Management / strategi
- **Bygherre er byg (RE) - og driftsherre (FM)**
 - 'Bygherren' – forklaret for rådgivere: Forskel mellem bygherre og driften
 - Forskellige bygherreorganisationer, eksempler: deltagernes egne organisationer
- **Hvorfor er (de forskellige) aflevering så komplicerede?**
 - Proces: forskellige aspekter i digital aflevering, indhold
- **Opgave A: Strukturering af aflevering**
 - Nødvendige informationer for driften, kortlagt i projektet
- **Muligheder i FM igennem digitalisering**
 - Værdier: BIM – BAM – BOOM
 - Digitalisering: Værdiskabelse igennem FM-Systemer
 - 'Drift' BIM
- **'Praktisk FM' for arkitekter**
 - Hvordan kan du hjælpe driften i projekteringen? Stikord: Rengøring, lagerplads, installationer, skiltning, nedhængte lofter ...
- **Opgave B: Hvordan kan du hjælpe driften i projekteringen?**

DAG 18

TOTALØKONOMI (OBS! OBLIGATORISK OPGAVE)

10. JANUAR 2022

Underviser:

Ken Bechmann
Professor, CBS
Ph.d. i Finansiering



- Kalkuleopbygning og Excel som hjælpeværktøj
- Eksempler på konkrete anvendelser af Totaløkonomi
- Opsamling og diskussion af Totaløkonomi
- **Obligatorisk opgave stilles – afleveres senest d. 31. januar 2022 kl. 8:00**

DAG 19 – BÆREDYGTIGHED – MYNDIGHEDER, LOVE OG KRAV

17. JANUAR 2022

Underviser:
TBA

Program følger

DAG 20 – BÆREDYGTIGHED - DESIGNPROCESSER

24. JANUAR 2022

Underviser:
TBA

Program følger

DAG 21 – KONTRAKTSTYRING

31. JANUAR 2022

Underviser:
Ronny Niemann
Kvalitetschef
C.F. Møller Architects



Læringsmålet for dagen er, at deltageren skal:

- Kunne forstå og operere i sammenhænge mellem kontraktstyring på det strategiske, det taktiske og det operationelle niveau
- Opnå færdigheder til at skabe et overblik over et aftaleforhold, der skal håndteres i en kontraktstyringsstrategi.
- Kunne identificere de steder i aftalen som kræver særlig indsats (viden udefra, ledelsesfokus, forhandling m.m.)
- Opnå færdigheder i metoder og værktøjer, der styrker arbejdet med kontraktstyring. Med viden om hvor og hvornår det er særligt påkrævet at fokusere på kontraktstyring

DAG 22 – JURA – AB 18 / ABT 18

7. FEBRUAR 2022

Underviser:

Steen Hellmann
Partner, advokat (L)
Viltoft



Almindelige betingelser for arbejder og leverancer (AB18) og almindelige betingelser for totalentreprise (ABT18), herunder:

- Byggeriets organisation og kontraktformer
- Krav til udbudsmateriale
- Sikkerhedsstillelse
- Forrentning
- Risikoen for hændelige skader
- Ændringer i arbejdet
- Betaling
- Aflevering
- Ansvar – mangler, forsinkelse
- Tvistløsning

DAG 23 – JURA – AB 18 / ABT 18 (FORTSAT)

21. FEBRUAR 2022

Underviser:

Peter Fauerholdt Thommesen
Partner, advokat (L)
Viltoft



Programmet for dag 22 fortsættes

Underviser:

Mogens Bruun Jepsen
Arkitekt MAA
Byggeøkonom mdB



1. Hvad ved vi?

2. Rådgivningsydelser i udførelsesfasen

Danske Ark / FRI's ydelsesbeskrivelse "Byggeri og landskab 2018", YBL 18

- Byggeledelse under udførelsen (7.1)
- Fagtilsyn under udførelsen (7.2)
- Projektopfølgning under udførelsen (7.3)
- Arbejds miljøkoordinering under udførelsen (9.35)
- Byggeledelse ifm. aflevering (8.1)
- Fagtilsyn ifm. aflevering (8.2)
- Projektopfølgning ifm. aflevering (8.3)

3. Love og bekendtgørelser

- Bygningsreglement 2018
- Arbejds miljøloven
- Bekendtgørelser om arbejdets udførelse

4. Vejledninger mv.

- Arbejdstilsynet
- Brancearbejds miljørådene
- www.byggeprocessen.dk

5. Byggepladsens drift og indretning

Det administrative grundlag:

- Byggesagsbeskrivelse
- Arbejds beskrivelse
- Plan for sikkerhed og sundhed
 - Særlige risici
- Byggepladsplanen
- Beredskabsplanen

6. Byggeledelse i praksis

Byggepladsens organisation:

- Organisationsdiagram
- Hvad laver byggelederen
- Hvad laver fagtilsynet

Styring af byggepladsen og produktionen

- Administration
- Møder
 - Bygherremøde
 - Byggemøde
 - Sikkerhedsmøde
 - Entreprenørmøde
 - Projektgennemgangsmøde
- Tid
 - Byggetidsplanen
 - Arbejdsplanen
 - Trimmet byggeri
- Økonomi
 - Byggeregnskab
 - Mer- og mindreydelser

Forsættes næste side...

- KS
 - Tilsynsplaner
 - Tilsynsnotat
 - Tilsynsjournal
 - Tekniske forespørgsler
 - 1. gangs produktioner
 - Referencearbejder
- Aflevering og eftersyn
 - Afleveringsforretning
 - 1-års eftersyn
 - 5-års eftersyn

7. Opgaver (Individuel og gruppeopgave)

DAG 25 – FORSIKRINGSTYPER I BYGGERIET

7. MARTS 2022 (FORMIDDAG KL. 9-12)

Underviser:

Jan Linde
Forsikringsmægler & partner
Willis Tower Watson



- 1. Bygherrens risici**
 - AB92/ABT 93 forpligtelser
 - AB18/ABT18
 - Yderligere risici og behov
- 2. Ansvarsforsikringer for rådgivere**
 - ABR89, ansvar og forsikring
 - ABR18
 - Løbende ansvarsforsikring
 - Projektansvarsforsikring (objektansvarsforsikring)
- 3. Kaskoforsikring for byggeriet**
 - Entrepriseforsikring (all-risk-forsikring)
 - Relevante risici /dækninger
- 4. Byggeskadeforsikring**
 - Forsikringspligt, men for hvilke typer byggerier
- 5. Fakta om byggeforsikringer**

DAG 25 – FRA UDFØRELSE TIL DRIFT

7. MARTS 2022 (EFTERMIDDAG KL. 13-16)

Underviser:

Mogens Bruun Jepsen
Arkitekt MAA
Byggeøkonom mdB



Workshop – gruppeopgave

Opgaven fungerer som forberedelse til eksamenen.

DAG 26 – AFSLUTTENDE PRØVE

18. MARTS 2022 KL. 9.00-16.00

Tre opgaver:

Opgave 1 – Individuel opgave, multiple choice (2 timer)

Opgave 2 – Individuel opgave, kalkulation (1,5 time), format som hjemmeopgaver og den obligatoriske økonomiopgave

Opgave 3 – Gruppeopgave, case-opgave (2,5 timer)

DAG 27 – EVALUERING OG DIPLOM

1. APRIL 2022 KL. 15.00-18.00

OBS! Dagen afsluttes med middag i byen fra kl. 18.30 – så sæt aftenen af til fejring

*EKSTRATILBUD – SE DAG 3 OG 9

Introduktion til Excel - for byggeøkonomer

Dette korte kursus vil give en grundlæggende introduktion til Excel. Formålet er at gøre alle deltagerne komfortable med den generelle anvendelse af Excel. Dette for at sikre, at alle er bedre rustet til at få det fulde udbytte af de lidt mere avancerede anvendelser af Excel, der vil blive introduceret senere i forbindelse med specielt successiv kalkulation og totaløkonomi.

Mere specifikt vil der blandt andet blive lagt vægt på følgende emner:

- Formatering af celler, herunder antal decimaler, decimalkomma eller punktum og fejlmeddelelser
- Anvendelsen af formler, herunder indtastning af simple formler, sætning af parenteser, anden tegnsætning, kopiering af formler og anvendelse af relative og faste referencer

Vi anbefaler, at man sætter tid af til at deltage i begge kursusdage – og hvis man ikke får udbytte af dagen, kan man gå fra undervisningen. Dag 9 plejer de fleste dog at få udbytte af.